

У 2015 р. експорт «Газпрому» до Європи падає

(попри оптимістичні заяви)

Падіння експорту ВАТ «Газпром» у I кварталі 2015 року (відносно I кв. 2014 р.)

- Західна Європа: -20%
- Центральна Європа: - 16%
- колишній СРСР (крім РФ, «ближнє зарубіжжя»): - 23%.

Нещодавно опубліковано звіт ВАТ «Газпром» за I квартал 2015 р.¹, який містить уточнені результати експорту ВАТ «Газпром» у 2014 р. та оперативні дані за I квартал 2015 р.

Звіт дозволяє оцінити перспективи експорту ВАТ «Газпром» у 2015 р. шляхом порівняння статистичних даних I кварталу 2015 р. з відповідними підсумками за минулі роки².

Слід зауважити, що адекватність такого підходу може бути дещо спотворена у випадку аномальних погодних умов та таких форс-мажорних явищ як нещодавні урядові обмеження в Нідерландах на видобуток газу. Втім, наведена нижче річна динаміка доволі добре корелює з динамікою перших кварталів. Навіть помітні розходження у випадку Західної Європи (-7% і -20%), які виникли внаслідок різкого збільшення в 2014 р. імпорту російського газу Нідерландами і Данією (+65% і +21%), не змінюють від'ємність тренду імпорту російського газу регіоном.

Аналіз свідчить про тенденцію подальшого **падіння обсягів експорту ВАТ «Газпром» у 2015 р. до всіх трьох регіонів, які виділяє «Газпром»:** «Західна Європа», «Центральна Європа», «ближнє зарубіжжя»³. Незважаючи на протилежні заяви керівників ВАТ «Газпром».

Результати нашого аналізу підтверджує опублікована 09.07.2015 р. статистика Федеральної митної служби РФ: експорт Росією природного газу за період січень-травень 2015 р. склав 75,2 млрд. куб. м (86,2 млрд. куб. м за аналогічний період 2014 р.), тобто мінус 13%. У тому числі, до «дальнього зарубіжжя» (ЄС + Балкани + Туреччина + Швейцарія) – 56,8 млрд. куб. м (59,6 млрд. куб. м у такий же період 2014 р.), тобто – мінус 5%.

Причиною провальних результатів ВАТ «Газпром» в регіоні колишнього СРСР стало скорочення експорту до України. Попри те, що Грузія збільшила імпорт газу з РФ у I кварталі 2015 р. на 54%, а Естонія – майже на **200%**.

¹ «Ежеквартальный отчёт Открытого акционерного общества «Газпром», код эмитента: 00028-А, за I кв. 2015 г.»

² Квартальні звіти за I квартали 2010-2014 рр.

³ в термінології ВАТ «Газпром»

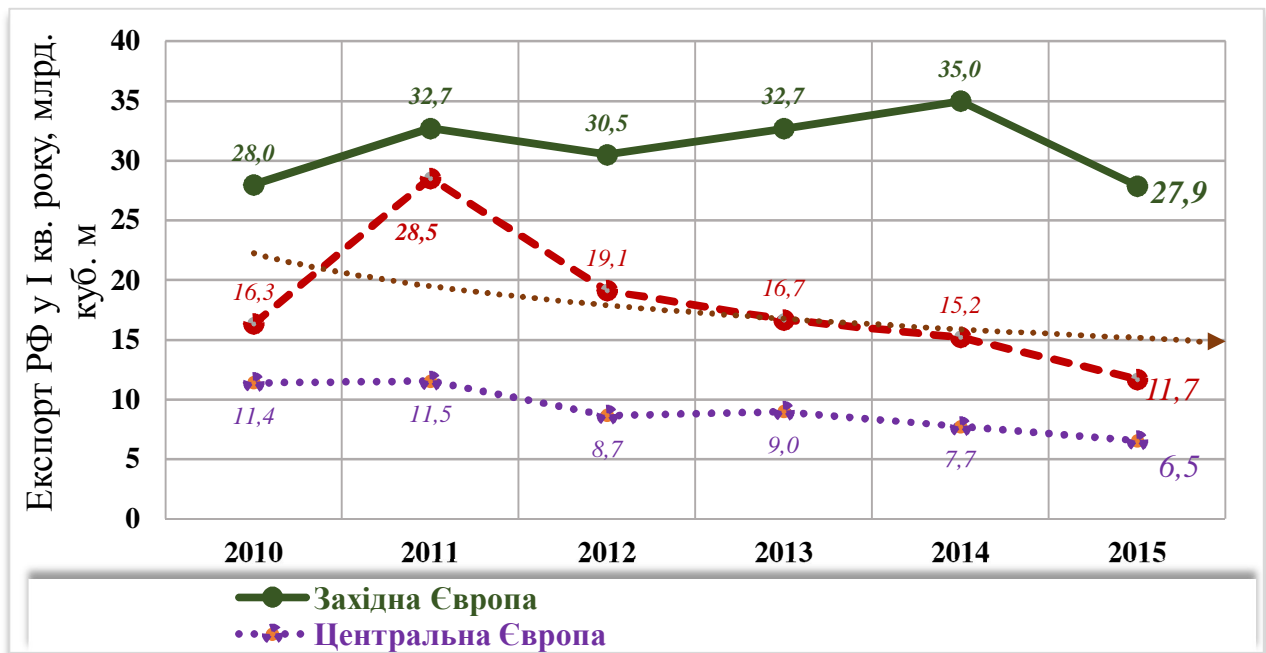

Рисунок 1 – Обсяги експорту ВАТ «Газпром» у перших кварталах 2010—2015 рр., логарифмічний тренд для категорії «ближнє зарубіжжя» (джерела: квартальні звіти ВАТ «Газпром» за відповідні роки; розрахунки: НГБІ)

Нижче наводяться витяги з указаних вище квартальних звітів ВАТ «Газпром» та результати аналізу, виконаного ТОВ «Нафтогазбудінформатика».

У 2014 році та I кварталі 2015 року ВАТ «Газпром» реалізувало до Центральної Європи 117,920 та 27,873 млрд. куб. м природного газу відповідно (табл. 1).

Таблиця 1 – Підсумки експорту природного газу ВАТ «Газпром» до **Західної Європи** в 2013-2014 рр. та I кварталах 2014 р. та 2015 р.

млрд. куб. м

Країна	2013	2014	Зміни 2014 р. відносно 2013 р.	1 квартал 2015 р. (опер. дані)	1 квартал 2014 р. (опер. дані)	Зміни у 1 кварталі 2015 р. відносно 1 кварталу 2014 р.
Австрія	5,23	3,949	-24%	0,759	1,24	-39%
Бельгія	-	0	0%	0	-	0%
Великобританія	12,53	10,091	-19%	1,620	4,15	-61%
Греція	2,62	1,745	-33%	0,349	0,61	-43%
Данія	0,34	0,412	+21%	0,107	0,06	78%
Італія	25,32	21,681	-14%	4,973	7,23	-31%
Нідерланди	2,13	3,509	+65%	0,472	0,52	-9%
Німеччина	40,15	38,701	-4%	9,510	10,37	-8%
Туреччина	26,69	27,330	+2%	7,579	7,68	-1%
Фінляндія	3,54	3,111	-12%	0,954	1,05	-9%
Франція	8,17	7,095	-13%	1,470	2,02	-27%
Швейцарія	0,37	0,296	-20%	0,080	0,07	14%
РАЗОМ:	127,09	117,920	-7%	27,873	35,00	-20%

У 2014 році та I кварталі 2015 року ВАТ «Газпром» реалізувало до **Центральної Європи** 28,685 та 6,539 млрд. куб. м природного газу відповідно (табл. 2). За газ, що реалізується до Центральної Європи, ВАТ «Газпром» отримує оплату в доларах США.

Таблиця 2 – Підсумки експорту природного газу ВАТ «Газпром» до Центральної Європи в 2013-2014 рр. та I кварталі 2014 р. та 2015 р.

млрд. куб. м

Країна	2013	2014	Зміни у 2014 р. відносно 2013 р.	1 квартал 2015 р. (опер. дані)	1 квартал 2014 р. (опер. дані)	Зміни у 1 кварталі 2015 р. відносно 1 кварталу 2014 р.
Польща	9,79	9,096	-7%	2,018	2,28	-11%
Словаччина	5,42	4,385	-19%	1,022	1,27	-20%
Чехія	7,32	4,760	-35%	0,740	1,16	-36%
Румунія	1,19	0,328	-72%	0,059	0,25	-76%
Болгарія	2,80	2,788	0%	0,765	0,75	+2%
Сербія	1,14	1,358	19%	0,556	0,40	+39%
Хорватія	-	0	0%		-	-
Словенія	0,53	0,432	-18%	0,090	0,13	-31%
Боснія і Герцеговина	0,19	0,161	-15%	0,069	0,06	+15%
Македонія	0,05	0,046	-8%	0,017	0,02	-15%
РАЗОМ:	34,40	28,685	-17%	6,539	7,74	-16%

У 2014 році та I кварталі 2015 року ВАТ «Газпром» реалізувало на території колишнього СРСР (за винятком Росії) 44,857 та 11,687 млрд. куб. м природного газу відповідно (табл. 3).

Таблиця 3 – Підсумки експорту природного газу ВАТ «Газпром» до регіону колишнього СРСР («ближнє зарубіжжя») у 2013-2014 рр. та I кварталі 2014 р. та 2015 р.

Країна	2013	2014	Зміни 2014 р. відносно 2013 р.	1 квартал 2015 р. (опер. дані)	1 квартал 2014 р. (опер. дані)	Зміни 1 кв. 2015 р. відносно 1 кв. 2014 р.
Білорусь	20,26	20,052	-1%	5,563	5,79	-4%
Молдова	2,39	2,823	+18%	0,991	0,94	5%
Литва	2,70	2,536	-6%	0,692	0,87	-20%
Латвія	1,13	0,964	-15%	0,161	0,29	-44%
Естонія	0,73	0,417	-43%	0,265	0,09	+194%
Казахстан	0,88	1,216	+38%	0,629	0,39	+61%
Південна Осетія	0,03	0,032	+7%	0,014	0,01	+40%
Вірменія	1,96	2,062	+5%	0,666	0,72	-7%
Грузія	0,18	0,268	+49%	0,108	0,07	+54%
РАЗОМ:	56,10	44,857	-20%	11,687	15,2	-23%

Для порівняння об'єктивних статистичних даних і заяв керівників ВАТ «Газпром» доцільно процитувати витяг з доповіді голови правління ВАТ «Газпром» 26.06.2015 р. на щорічних зборах акціонерів «Газпрому»:

«У Європі протягом останніх років спостерігається тенденція до зниження споживання газу. З 2010 по 2014 роки воно скоротилося майже на 20%. При цьому постачання в Європу наших конкурентів, включаючи СПГ, істотно знизилася. У цей період тільки «Газпром» і норвезькі виробники зуміли збільшити поставки, причому показник «Газпрому» майже у 5 разів вище норвезького. Ще більш показовим є той факт, що при зниженні попиту на газ в Європі частка «Газпрому» на європейському газовому ринку зростає вже протягом 10 років. Тільки з 2010 по 2014 роки зростання⁴ склало майже 7 процентних пунктів. Це довгострокова тенденція, яка діятиме на користь «Газпрому» незалежно від ходу справ в європейській і світовій економіці. У 2014 році близько 35% сукупного обсягу транзиту в країни Європи забезпечили морські транскордонні трубопровідні системи «Блакитний потік» і «Північний потік». Тому наші зарубіжні партнери демонструють прагнення розширювати співпрацю з Росією і «Газпромом». Переконливим свідченням того стало підписання документів про будівництво третьої і четвертої ниток газопроводу від узбережжя Росії до берегів Німеччини по дні Балтійського моря - «Північний потік-2» потужністю 55 млрд куб. м газу в рік. Домовленості між «Газпромом», E.On, Shell і OMV стали результатом передінвестиційних і передпроектних робіт, які велися протягом 2012-2014 рр. Ми очікуємо також, що незабаром до проекту приєднаються наші колеги з BASF / Wintershall. Обидві нитки «Північного потоку-2» будуть введені в експлуатацію до кінця 2019 року.

Що стосується транспортування російського газу до Європи, то ще місяць тому лунали гучні заяви⁵ про те, що повне припинення транзиту територією України після 2019 року є остаточним та безповоротним рішенням. А цими днями дізнаємося, що президент РФ В.Путін видав «Газпрому» доручення вивчити можливість продовження транзиту територією України⁶.

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»

08.07.2015 р.

⁴ Виділення жирним - НГБІ

⁵ Наприклад, заступник голови правління «Газпрому» О. Медведєв 09.06.2015 : «Я еще раз хочу обратить внимание всей пишущей аудитории, что после окончания транзитного контракта с Украиной ни продления, ни заключения нового транзитного контракта не будет. Ни при каких обстоятельствах».

⁶ Газета «Коммерсантъ» 07.07.2015 р.